

KÖSZEG ÉS VIDEKE

ELŐFIZETÉSI ÁR egynegyed évre:
Helyben házhoz szállítva 160 Pengő
Vidékre póstán 200 Pengő
Külföldre egy évre 3 dollár

Megjelenik minden vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Köszeg, Várkör 39.
Felelős szerkesztő és kiadó Rónai Frigyes.
Telefonszám 23

Ryktér sora 32 fillér
Hirdetések millimétersoronként 6 fillér
Legkisebb hirdetés 120 P

A magyar gyümölcsért.

Írta: Sárközy Viktor

Megmozdult a magyar gazdatársadalom, fel figyelt a magyar gazdaközönseg es napról-napra foglalkozni kezd a gyümölcsstermes es gyümölcs-értékesítés problémáival. Előljárnak e téren a közep és nagybirtokok, de éberren figyel, a látott jó példákat követi a kisgazdaközönseg is, mely nem csekély részét termeli a most forgalomba jövő gyümölcsnek. A földművelésügyi kormány segítségére sietett a gazdatársadalomnak és főként a már ismételt megszervezett gyümölcsfajvédelmi tanfolyamok után olyan hasznos, olyan pótolhatatlan ismeretek körebe vonja be a vidéket, melynek értéke felbecsülhetetlen és előreláthatóan rövid időn belül nagy eredményeket fog felmutatni. Társadalmi téren pedig az egyes vármegyék különösen Baranya, Veszprém, Zala indítottak széleskörű agitációt az elhanyagolt magyar gyümölcsstermesért minden igyekezetükkel arra törekedve, hogy a termelést megfelelő irányba tereljék.

A magyar kisgazda és legtöbb esetben a középbirtokos, sőt meg a nagybirtokos is a meglévő gyümölcsfát mint egy fős tehéneknek tekintette meg pedig oly formában, hogy ha azok gondozás nélkül adhatnak termést hát jó volt, ha pedig a termés elmaradt, egy csendes lesajnálással intéztek el az év gyümölcsstermeselési eredményét, anélkül, hogy a fák gondozva, szakszerűen nyelve, különösen pedig, hogy permetezve lettek volna.

Most amikor a földművelésügyi kormány a mezőgazdasági kamarák munkásságának igénybevételével a gyümölcsfajvédelmi tanfolyamokat rendezik, csak figyelni kell, hogy mi annak az eredménye. A konzervatív magyar kisgazda eleinte bizalmatlanul tekint az ország legjobb szakértői által vezetett tanfolyamokra, de midőn látja, hogy az okosra végrehajtott faápolás eredménye még a laikusoknak is szembeütő, a maga szerény modorában meghajolva a gyakorlati uton bemutatott szaktudás előtt, maga jön kérni, maga

jön felajánlani az ő gyümölcsfáját, hogy az is szakszerűen legyen kezelve. Mindez azonban csak egyetlen lépés ama nagy problema megoldása felé, amelyhez gyümölcsstermesünk jövője fűződik és mégis mennyi szív és lélek s aránylag mennyi költség kell hozzá. Költség nélkül ugyanis az elrepülő szó varázserejébe nem bízó kisgazdagyakorlati utmutatást sohasem kaphat, azok és a munkások soraiból gyakorlatilag senki ki nem oktatható és így a csupán szakelőadások keretében terjesztendő ismeretek hasztalan áldozatot képviselnek.

Bár elvitathatatlan és tagadhatatlan, hogy a Földművelésügyi kormányzatnak az akciója kétségtelen eredményeket hoz s az a jövőben is fenntartandó lesz, azonban hol vannak azok a teendők megoldva, amelyek a gyümölcsstermeselés fejlesztése, fokozása, annak helyes mederbe való terelése céljából egy átfogó országos gyümölcsstermeselő és értékesítő egyesületre várna?

A mai viszonyok között a gazdatársadalomtól nem várható, hogy oly irányú intézményt létesítsen, mely az ő áldozatkészségéből leadott garasokból építse ki azt a szervezetet, amelyen egy külföldre irányuló kivitelt célzó hatalmas intézménynek nyugodni kell. Az a tempó, amelyet az érdekelték áldozatkészsége folytán betartani lehetne, nem tart lépést azzal a szükségesséssel, mely szerint ezt a kérdést közgazdasági érdekből mielőbb megoldani, szervezni kell. Ha nem lépünk fel erélyesen, ha nem ellenőrizzük a magyar gyümölcsstermeselés renaissanceját, akkor fiasokót vállalhatunk s mostani munkásságunk mind karba vett fáradtság hiába kidobott kiadás lesz.

Köszeg forgalmi utvonala a múltban és jövőben.

Írta: BARCZA LEÁNDER dr.

Az első nagyfoku kulturáltságot nyújtó világhatalom a római volt, amely utépítéseiivel tartotta fenn és terjesztette uralmát. A kelta (pannoniai) kezdeményezéseket Köszeg vidékén is alapul vehette, erre azonban az ásatások mai stádiumában nincs semmi adatunk. A római utak

azon két szakasza, amely Sabaria (Szombathely) és Sarbantia (Sopron) között, továbbá Sabaria (Szombathely) és Arrabona (Győr) között vezetett, szintén kevéssé van csak megállapítva tudományosan.

Csak nemrégiben került elő egy biztos adat, hogy a Szombathelyről Győrbe vivő római országut Mórhidánál (Mursella) vitt át a Réba nyugati oldaláról a keletre. A következőkben a Szombathelyről Sopronba vezető római uttal foglalkozunk.

A világhírű bécsi *Tabula Peutingeriana* régi római hivatalos utrajzot ad 13. századi másolatában meg. Ez az állomások távolságát is jelezve Scarabantio-t (Sopron) és Sabaria-t (Szombathelyt) egyenes vonallal köti össze. (Carnuntum XIII, Ulmo XXV, Scarabantio XXXIII, Sabaria XX jelzéssel; az 1753-i Franc. Christ. de Scheybfele kiadás 1825-i magy. egyetemi, réz netszetyomású, kezi színezésű példányát használtam, IV. tábla.)

Római tárgyak Köszegről és vidékéről Vasvármegye monografiája szerint ugyan szép számmal kerültek a szombathelyi múzeumba, ez azonban ellenőrizhetetlen adat. A Vasvm., Révészeti egyesület 1884-i jelentésében 311. 12. sz. a. van mindössze egy feliratos római sírkő kimutatva, amelynek lelőhelye Köszeg. A Köszegről és vidékéről esetleg más múzeumokba vándorolt tárgyak összegyűjtése és kimutatása nem könnyű munka, és a jövő feladata lesz. Ha lakottabb hely nem is volt a Gyöngyös községi völgyében, Savariához tartozóan elszórt villák bizonyára voltak itt. Bennünket most nem is az érdekeli, hanem az, hogy a Savariából Scarbantiaiba vivő ut a Gyöngyös mentén *Köszegen, Kethelyen* át vitt északra Windobona vidékére.

A Községi-hegység és az olmódi dombok között, valamint a Soproni-hegység és a sopron-megyei dombok között ez az ut a legtermészetesebb, legrövidebb és kocsival még elég könnyen járható vonalat adott, amint ma is használják.

Az említett Tabulán kívül megerősíti ez

Cigány katonaszökevény.

Írta: Popovits György, Budapest.

Utánnomás fenntartva.

A kis vidéki város toronyórája tizenkettőt ütött, délre harangoztak. A szomszédos csendőr laktanyába egy csendőrmester bekiáltott a legénységi szobába:

— Menázi! Étkezés!

Mire az ottlévő csendőrök az étkezőterembe vonultak.

Már mind együtt ültek a teremben és fogyasztották a szerény ebédet, a tányércsörgés között is sok szó esvén a legutóbb történt eseményekről, mikor nyílt az ajtó és belépett a szolgálatvezető altiszt s a kezében levő céduláról hangosan olvasta:

— Maróczi Ferenc őrmester!

— Jelen!

— Perényi György tizedes!

— Jelen!

— Ebéd után két órákor szolgálatba lépnek és huszonnégy órára hideg ételt visznek magukkal.

— Igenis! — feleltek a felszólítottak.

A meghatározott időben a két csendőr az őrsparancsnok előtt állott és szolgálatéltelre jelentkezett.

Az őrsparancsnok, kezében egy távirattal, már várta őket:

— Innét a második faluban, Óbunáron tar-

tózkodik egy Ginu Jon nevű cigány, szekerész. A 4. vonatezredről, Dobráról megszökött. Ezt az embert illetve cigányt észre kell keríteni is át kell adni az ezredének — adta ki a parancsot.

Tudatta még a szökevény életkorát, személyleírását, amit a csendőrök pontosan megjegyeztek.

Végül figyelmeztette őket, hogy a cigányok igen ravasz és veszedelmes emberek. Tartsák tehát erősen szemmel minden mozdulatát, valamint a környezetét is, és jól vigyázzanak, nehogy utközben megszökjön tőlük.

A csendőrök réteken, országutakon, erdőknél és a szomszéd falun át, körülbelül hat km. utat tettek meg, míg elérték Óbunár községet, ahol betértek a község házára.

A falu végén mintegy 20–30 házból álló külön negyed van, melyben csak cigányok laknak, ezért a falubeliek ezt cigányfalunak nevezik, melynek cigánybíróját most a község házára idézték, ki rövidesen meg is érkezett.

A bíró igazi kreolszinű cigánytípus volt, magas és erőcsontú ember, szurokfekete szemű. Sűrű szemöldöke, haja és hajusza ugyanolyan színű. Lábai nagy, piszkos csizmába voltak bújtatva és a piszkos fekete kabátján feltűnő nagy ezüstgombok fenylettek.

— Ismeri maga Ginu Jon cigányt? — kérdezte Maróczi csendőrmester tőle.

Azon hiszemben, hogy a cigány talán szabadságon van, a cigánybíró nyugodtan felelte:

— Igen ismerem, már három napja, hogy itthon van az öreg szüleinél.

— Vezessen bennünket hozzá!

Megindultak a falun keresztül a cigányfalú felé. Egy meszeletlenfalú háznál, amelynek csak egy kis ablaka és egyetlen kis alacsony ajtaja, volt, megállott a társaság.

— Itt van, mondotta a cigánybíró.

Beléptek. Nehéz, gözölgő rossz szag áradt feléjük.

Egy nagyobb, alacsony szobában beépített tüzhely állott, a szoba közepén asztal és a három oldalfalánál piszkos, deszkából összetákoltt fekhelyek voltak, szalmával és szétszakadt pokrócokkal betakarva.

Az egyik ágyon, fejét öklére hajtva ott gonyasztott Ginu Jon, a katonaszökevény. A másikon öreg, őszbecsavarodott, összeaszott, beteg cigányasszony feküdt. A nagyanya Rajtuk kívül még vagy tiz-tizenkét cigányasszony és félig meztelen gyerek volt a szobában. Mindannyian az ijedségtől megdöbbenve, tágra nyitott szemmel bámultak a csendőrökre.

Maróczi őrmester a szökevény felé fordult és élesen szemügyre vette.

— Te vagy Ginu Jon? — kérdezte tőle. —

A 4. vonatezred katonája?

— Igen, — felelte az halkan, meg mindig összekuporodva

— Te megszököttél az ezredről és már három napja, hogy nem tartál odá. (Folytatjuk.)

A „gazda-kartell” szövetezeti alapításáról Szombathelyen me emlekeztünk; néhány sorban meg is jegyeztük, hogy ennek a gazdák nem sok hasznát fogják látni. Ezt most helyesen fejti ki a Szombathelyi Kereskedelmi Kör részéről történt megnyilatkozás. Ez sem fog ugyan használni, a szövetezés meglesz és majd csak azután fognak rájönni, hogy nem bír értekel.

A burgenlandi gazdák felsegélyezésére az osztrák kormány 8 millió sillinget fordított. Egy hold bevetett terület után 18 sillinget.

Mutrágyát oszt ki a földművelésügyi minisztérium a burgonyavetés alá nagyon kedvezményes árat azoknak, akik február 10-ig jelentkeznek a Burgonya termesztési osztályban.

Beszámoló a „Miss Magyarország” választásáról. A Színházi Élet ezen a heten „Miss Magyarország” számot ad. Pontos és részletes beszámolót közöl képekben és írásban a „Miss Magyarország 1931.” választás minden érdekes mozzanatáról. Címclapon az új „Miss Magyarország” fényképét közli, a riportban pedig a vidék leghíresebb leányairól készült fényképeket. Ince Sándor amerikai cikke beszámol a Magyar Színház premierjéről. Fekák Sári utiprogramjáról, Tókes Anna házasságának regénye teszik még érdekessé a Színházi Élet új számát, amely rengeteg érdekes cikket és gyönyörű képeket közöl.

Heimann fogtechnikus, akit itt is ismernek, Csepregen telepedett le. Az ottani fogorvos feljelentést tett ellene család és súlyos testisértes miatt. Nagy harc folyt e miatt a bíróságok előtt. Ez a család alól felmentette és csupán egészségi kihágást állapított meg, amiért 40 P-re büntette.

Barátfalván, Rohonc mögött, a vasárnapi farsangi mulatságon éjjel után olyan zenebonát rendeztek hivatalosan megjelent idegen legények ellen, hogy az egész bálközönség ajtón ablakon át menekülni volt kénytelen. — Most a felsődéri járásbírószék rendez számukra szórakozást.

Az iparosok létszáma Szombathelyen 1190. A szaporodás 55, miután 110 új engedélyt adtak ki és 55 lemondott.

Elfogták a pesti gubacsiúti posta rablóit. Egy mérsárossegéd vezette nyomra a rendőrséget, akinek a tettesek egyik tervüket már régen elmondta.

A lakások szabaddátétele még sem várható. Az új népjóletti miniszter szerint a régi korlátozást fenntartja, sőt még visszafelé változtat a jelen helyzeten.

A trafikok száma Vas megyében 832. Egy év alatt 200-al szaporodtak.

Az italmérési engedélyek száma Vas megyében 45-el csökkent egy év alatt. A létszám most 1145.

Vasvár lakossága 4521, 261-el több mint tíz évvel ezelőtt. Száz évvel ezelőtt csak 712-en voltak.

Hatvan olasz bombavető fog a nyáron az óceánon atrepülni.

Öt millió munkanélküli van Németországban. Ebből sejtében részesül 2,396.000.

Pécs lakossága 60.000. A szaporodás tíz év alatt 6042.

A miniszterelnököt Wienben nagy pompával fogadták és megvendégelték. A két ország egymásra utalását hangoztatták a hivatalos beszédek. A barátsági szerződést aláírták Bethlen és Schober. A három napi tanácskozásokról jó eredményt várnak forgalmi és gazdasági tekintetben mindkét állam részéről.

Pápán megindult az angol tőkével létesített serteshusfeldolgozó gyár, melyhez a londoni Swift-cég 50.000 pengőt fektetett be.

A halálra ítélt Ambrus István csendőrmester kegyelmi kérvényét a kormányzó elutasította, a halálos ítéletet szerdán hajtják végre a pécsi törvényszék udvarában.

Tanítók ezrei kerülnek ki ez évben a képezdekből. Férfitanító 3200, nőtanító 6000.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik szeretett apa, nagypapa, após és az összes rokonság nevében

Koroknai János

elhunyta alkalmával jóleső részvételüket kifejezték. Koporsóját virágokkal és koszorúkkal díszítették, és mindazoknak, kik utolsó útjára elkísertek, ezúton mond halás köszönetet

Rusznayk Ferenc családja

Ocsóbb lett a fa és szén!

Áraim a mai naptól 100 kg.-ként hazhoz szállítva

belföldi kőszén	4.80 P
porosz szén elsőrendű	7.20 P
kokszt bécsi	9.20 P
Erdei méterben, hazhoz szállítva	
la bükkhasábtűzifa	14. — P
„ tölgy	12.80 P
„ bükkdorongtűzifa	11.50 P

Frankl Lajos

Kossuth Lajos-utca 21.

Ingtalan (házhely) eladás.

Irodámban szabadkézből eladó a következő ingatlanok:

1. Szántó a szombathelyi vasútvonal és az országút között, 1 hold
2. Pajta kerttel és szántóval u. ott 343 n.-öl
3. Rétek az alsó réten 3 hold 712 n.-öl.

(Esetleg kisebb részletekben.) Ajánlatokat irodámba kérek.

A szombathelyi vasútvonal és az országút közötti 1 holdnyi szántót házhely céljaira 400 n.-öles részletekben jutányosan eladom.

Dr. SZOVJÁK HUGÓ ügyvéd.

Meghívó.

A

Köszegi Polgári Kör

saját helyiségében f. évi február hó 8-án (vasárnap) 11 órai kezdettel

közügyűlést

tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja.

A közgyűlés tárgya:

1. Elnöki beszámoló.
2. Pénztári jelentés, a felmentvény megadása.
3. Esetleges indítványok

Köszeg, 1931. január 30-án

Elnökség.

Jól érett trágya

kapható Hegyalja-u. 8. szám alatt.

— Nyomatok Könyvtár Frigyes könyvnyomdájában Köszegen —

Árverési hirdetés.

Olmód község a vadászati jog gyakorlását 1931. február hó 28-án délután 2 órakor Olmódon a bíróságnál nyilvános árverésen haszonbérbe adja. A bérleti idő tartama 1931. március 1-én kezdődő és 1941. július 31-én végződő 10 év és 5 hónap. A vadászterület nagysága 636 kh. 1141 öl. A kikiáltási ár 100 P. Bánatpénz 100 P.

Az árverési feltételek Horvát-zsidányban a körjegyzői irodában a hivatalos órák ideje alatt betekintheők.

Kelt Olmódon 1931. jan. 20.

Az előjáróság.

3 szobás emeleti lakás kiadó május 1-re Kert-utca 3.

Intelligens fiú

tanoncnak felvétetik
Dorner Ferencnél

Ház és birtokeladás.

Horthy Miklós-utca 5/a számú azonnal beköltözhető ház, továbbá egy 1037 n.-öl területű gyümölcsös a Steiner dűlőben, irodámban szabadkézből eladók.

Dr. SCHNELLER ügyvéd.

Meghívó.

A Köszegi Hitelszövetkezet

1931. február hó 9-én délelőtt 12 órakor Köszegen az intézet helyiségében tartja

XXIV. évi rendes közgyűlését

melyre a tagokat tisztelettel meghívja
AZ IGAZGATÓSÁG.
TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1930. üzletéről.
2. Az 1930. évi mérleg megállapítása és a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
3. Határozat az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény iránt.
4. Alapszabályok 2., 9., 10., 12., 13., 15., 25., 26., 28., 30., 33., 38. és 39. §-ának módosítása.
5. Tizenegy igazgatósági tag választása 3 évre.
6. Négy felügyelőbizottsági tag választása 3 évre.
7. Esetleges indítványok.

Mérleg 1930. december hó 31-én. VAGYON: Pénztári készlet P 14.841.15, Pénzügyintézeteknél fennálló követelések P 12.666.62. Értékpapírok P 2.117.96, Váltótárca P 807.945.53, Adósságok P 192.026.32. Külföldi követelések P 8.300.72, Aruosztály készletei P 21.959.42. Ingatlanok P 101.566.53, Berendezések P 14.320.38, Egyéb vagyontételek P 4.844.40, Átmenő tételek P 3.123.49, (Óvadék és szavatossági adósságok 875) — P.) Összesen P 1.183.712.52. — TEHER: Törzsjegy P 102.830 —, Tartalékok P 11.657.76, Betétek P 898.296.20, Hitelezők P 25.871.67, Vizsgálatszámított váltók P 110.100 —, Engedélyezett kölcsönök P 6.400 —, Ki nem fizetett törzsjegykat P 232.20, Átmenő tételek P 14.118.86, (Óvadéki és szavatossági kötelezettségek P 8.750 —) Nyereség P 14.175.74. Összesen P 1.183.712.52.

Eredménykimutatás 1930. december hó 31-én. — VESZTESEG: Kamatterhek P 71.290.81, Adók és illetékek P 3.226.10, Személyi és üzleti kiadások P 2.773.02, Lelírások P 156.49, Nyereség P 14.175.74. Összesen P 120.622.16. — NYERESÉG: Kamatjövővelmek P 102.900.30, Különböző jövedelmek P 17.308.13, 1929. évi nyereségátmozgatás P 473.78. Összesen P 120.622.16.

A mérleg- és eredménykimutatás 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet helyiségében közzélemle ki van téve.

A Felügyelőbizottság.